

*visszajön a költészet visszajön
csak a valóság nem jön vissza többé
könnyű szavak lebegnek odafönn
a dallam szárnyán örökkön-örökké*

Imre Flóra: Dal a dalról (részlet)

Közművelődés számokban

TARTALOM

<i>Mátyus Aliz: Előszó</i>	3
<i>Talata-Dudás Katalin: A közművelődés helyzete a 2006-2009-es közművelődési statisztika adatai alapján</i>	4

ARCKÉPEK

<i>Balácsi Károly: Egy népművelő emlékezete. Beke Pál (1943–2009.)</i>	64
<i>Utassy József (1941–2010.)</i>	73

OLVASVA – ÚJRA OLVASVA

<i>Hudi József: A nemes Paraicz család örökösödési pere (1817–1821.)</i>	74
<i>Sall László: ez szé(p) avagy '56 a svéd irodalomban</i>	79
<i>Sall László: A svédországi magyar irodalomról</i>	86
<i>Vilcsek Béla: Egy babitsi esszéhang: Kelemen Lajos</i>	89
<i>Vilcsek Béla: Arcél a félsötétben (Imre Flóra: A hegyről lefelé)</i>	92
<i>Debreczeni Tibor: Októberi napló – 2010</i>	96
<i>Iványi Tibor: Nevek, nevek, nevek</i>	100

ESEMÉNYTÁR

<i>Keserü Katalin: Kulturális Örökség Napjai 2010. szeptember 18–19.</i>	
<i>Rábatamási, Jászai Mari Emlékhely</i>	102
<i>Halász Péter: Régiók Népművészeinek Találkozója Erdélyben.</i>	
<i>Szekelyudvarhely, 2010. október 9–10.</i>	104

Ibsen szoboravatás Békéscsabán..... 106
Pavlics Tamás: „A dzsungelharctól a haditervig”
 – a felnőtt tanulók egyéni és csoportos tanulási folyamatának stratégiai szempontjai..... 107

FELHÍVÁS

Magyar Kiváló Online Gyermektartalom Díj – versenyfelhívás..... 110
 Beke Pál konferencia „ A méltóságkereső üzenetei” címmel..... 112

CD-MELLÉKLET A közművelődés helyzete a 2006-2009-es közművelődési statisztika adatai alapján c. tanulmányhoz. Táblázatok és a statisztikák részletes megyei összefoglalói.

E számunkat Beke Pálról készült munkafotókkal illusztráljuk.

Előszó

2010 ősze megsárgította-pirosította a leveleket, s megajándékozott egy úttal Kárpátaljára, Erdélybe, a Napút folyóirat szerzőjeként. Jó lesz szerzőnek lenni az úton, gondoltam, s nem főszerkesztőnek; de úgy alakult, nem csak novellistaként, a Szín – Községi Művelődés készítőjeként is bemutattattam, Szondi György, a Napút főszerkesztője által, s én éltem a lehetőséggel. Az út pedig, ahogy az lenni szokott. A tapasztalatok tárházát jelentette, hogy négyen utaztunk, hogy sok helyszínre mentünk, s hogy családkodnál is vendégeskedhettünk, ami mindig a megismerés, megtapasztalás netovábbja. Lehet belekóstolni, belelátni az életbe, és közel kerülni egy-egy emberhez.

Vári Fábián László, költő, a beregszászi főiskola tanára, akiről a folyóirat előző számában, kárpátaljai úti beszámolójában oly érzékletesen és megismerésre ösztökélően beszélt Debreczeni Tibor, püspök vejével, unokáikkal játszó feleségével, versfelolvasásra mindig készen, s a versmondást megszólalásnak tekintve, ahogy ezzel Petőfi is volt, férfi a javából. Olyan, amelyet nem látni sűrűn. De amilyenek lesznek megint, ha megérezhetik újra férfi-létük értelmét, ha visszakapják jogositványaikat, nőtől, feleségtől, gyerekeiktől, amelyek azért járhatnak nekik, mert fenntartói családjuknak, átörökítők a generációk között, érdemessé tudják tenni gyerekeik gyerekkorát és bizto(nságo)ssá a családot. Vári Fábián László, kezében a kötettel (*Jég és korbács*) olvasta-mondta, hogy ránk is tudjon nézni: „Ne félj, nem érhet semmi rossz, / míg az eget válladon érzed, / lábad közt elfut a Duna, / Két erős betontömb a térded. // Megriad talpad, ha a föld / sóhajtvá süppedez alattad. / Egy szót se... Nyeld le nyelvedet, / cafatokra harapd az ajkad.”

Asztalos Lajos kolozsvári kísérőnként jött velünk, s a házsongárdi temetőbe érve, bár irigységet csak akkor hagyok magamban megerősödni, ha szeretem az okát, őt hallgatva (s *Kolozsvár épített kincsei* könyvét olvasva) megengedtem, hogy eluralkodjon bennem az érzés, megtudva, hogy Szondi György egyszer a gyerekeit is megajándékozhatta vele, hogy Asztalos Lajos volt a kalauzuk, s őt hallgatták fia s lánya, épp Házsongárdban is, a temetőről. „Neve... az első, holland-flamand nyelvű százsz telepések 'égeres' jelentésű szavából, a Harsboomgard-ból származik...” Ezt csak azért írom, mert korábban nem így tudtuk. Ő is azért mondta.

A régi barát, Szabó Zsolt, egyetemi tanár, a Művelődés főszerkesztője. Szerkesztőségi szobájában most jártam először. A főtéren, az udvarban, hátul, az emeleten, megérezhettem, hol készül olyan letenni-nem-akaróan-jóra a lap. Kaptam az új számból, s néhányat a szerkesztőség könyvei közül. A Kós Károly – Szentimrei Jenő *Kaláka kalendárium az 1925-ös esztendőre* 1998-as félhasonmás kiadását is. Amelynek vonatkozásait már mind ismertem. Hogy Sztánán adták ki, Kós Károly műhelyében, ahogy 1925-ben az ő tervei alapján épült fel az államosított, majd 1997-ben visszakapott Szentimrei-ház. Szabó Zsolt nagypapjéé.

Mátyus Aliz